

DET NORSKE MYRSELSKAPS REPRÆSENTANTMØTE.

REPRÆSENTANTMØTE avholdtes i Kristiania Haandverks- og Industriforenings festsal torsdag 13 april kl. 1 middag. Der var fremmøtt 7 styresmedlemmer, og repræsentanter. Møtet lededes av formanden, landbruksdirektør *Tandberg*.

Styret fremla aarsberetning og aarsregnskap for 1915, hvorfor meddeltes ansvarsfrihet under hensyntagen til revisionens bemerkninger. Driftsplan og budget for 1916 blev vedtat overensstemmende med styrets forslag.

Som medlemmer av styret gjenvalgtes de 2 uttrædende:

Statsminister *Gunnar Knudsen*, Kristiania.

Skogeier *Kleist Gedde*, Storelvedalen.

Da styrets næstformand docent *Ɖ. Landmark* paa grund av sygdom og fremskreden alder paa det bestemteste hadde frabedt sig gjenvalg, blev i hans sted som medlem av styret valgt:

Fabrikeier *K. K. Heie*, Kristiania.

Øvrige medlemmer av styret er:

Landbruksdirektør *G. Tandberg*, Kristiania.

Pastor *Ɖ. Walnum*, Kristiania.

Blandt styrets medlemmer valgtes som formand landbruksdirektør *Tandberg* og som næstformand pastor *Walnum*.

Til varamænd for styret valgtes:

Godseier *C. Wedel Ɖarlsberg*, Kristiania.

Skogeier *M. Saxlund*, Bestum.

Ingeniør *A. Bergan*, Breiskallen.

Godseier *A. Krohn*, Dilling.

Til revisorer valgtes:

A/S Revisionsbanken, Kristiania.

De tidligere revisorer landbrukskonsulent *O. T. Bjanes* og landbrukslærer *Axel Sendstad* hadde frabedt sig gjenvalg og da regnskapene nu begynder at bli noksaa omfattende hadde styret foreslaat som en praktisk og betryggende ordning at overlate revisionen til *Revisionsbanken*.

I tiden mellem repræsentantmøte og aarsmøte var styrets og repræsentantskapets medlemmer samlet til en fællesmiddag i Frimurerlogen.

DET NORSKE MYRSELSKAPS AARSMØTE 1916.

AARSMØTET avholdtes i Kristiania Haandverks- og Industriforenings festsal, torsdag 13. april kl. 7 em. under ledelse av formanden, landbruksdirektør *Tandberg*, som først mindedes avdøde landbruksinge-

niør *U. Sverdrup*, der var en av myrselskapets stiftere, varamand for styret, medlem av repræsentantskapet og tidligere revisor.

Til næstformanden, docent *Ɖ. Landmark* besluttedes efter formandens forslag sendt følgende telegram: »Det Norske Myrselskaps styre, repræsentantskap og aarsmøte sender den avtrædende næstformand sin bedste hilsen med tak for mangeaarig samarbeide.«

Aarsberetning og *aarsregnskap* for 1915 samt *driftsplan* og *budget* for 1916 var utlagt til eftersyn og er indtat i det efterfølgende, hvortil henvises.

Der foretokes *valg paa repræsentanter* for de direkte medlemmer og gjenvalgtes:

Ingeniør *A. Bergan*, Breiskallen.

Redaktør *Joh. Enger*, Gjøvik.

Gaardbruker og stortingsmand *M. N. Foshaug*, Maalselven.

Forsøksleder *O. Glærum*, Strinden.

Lagtingspræsident *N. K. Andersen Grimso*, Vega.

Godseier *Arthur Krohn*, Dilling.

Torvingeniør *Einar Lund*, Kristiania.

Stiftamtmand *Thorvald Løchen*, Hamar.

Statsraad *Ɖ. E. Mellbye*, Nes i Hedemarken.

Grosserer *Harald Sundt*, Kristiania.

Som ny repræsentant valgtes:

Landbrukslærer *Aksel Sendstad*, Kristiania.

Gjenstaaende medlemmer av repræsentantskapet er:

Landbruksingeniør *G. Arentz*, Trondhjem.

Landbrukskonsulent *O. T. Bjanes*, Kristiania.

Gaardbruker *Emil Froen*, Sørum.

Direktør *Ɖ. Hirsch*, Kristiania.

Amtsagronom *K. Monvad*, Drammen.

Stiftamtmand *Hroar Olsen*, Bergen.

Landbrukslærer *S. Sverdrup*, Søgne pr. Kristianssand.

Godseier *C. Wedel Ɖarlsberg*, Kristiania.

Formanden meddelte derefter, at styret enstemmig hadde besluttet at foreslaa for aarsmøtet at Det Norske Myrselskaps forhenværende formand godseier *C. Wedel Ɖarlsberg* indvælges som myrselskapets *æresmedlem* for hans store fortjenester av og interesser for myrsaken, idet han hadde været næstformand i 5 aar og derefter formand i 7 aar, foruten at han hadde skjænket myrselskapet et legat paa 5000 kr. Forslaget blev enstemmig bifaldt av aarsmøtet. Hr. Wedel Ɖarlsberg takket for den uventede ære, som han satte megen pris paa. Derefter blev hr. Wedel Ɖarlsbergs billede avsløret for at ophænges i myrselskaps kontor.

Styrets mangeaarige medlem, og en av myrselskapets stiftere skog-eier *Ɖ. Kleist Gedde* som var forhindret fra at møte, hadde sendt aarsmøtet følgende hilsen, som blev oplæst av formanden:

*Naar myra blir dyrket
saa er Norge styrket
med varme og mat
derfor —
ta i aa dra — i myra da
fra slot til hytte
for vort land — fra fjeld til strand.»*

Hilsen til det betydningsfulde møte fra

Kleist Gedde.

Aarsmøtets forretningsmæssige del blev derpaa avsluttet.

Kl. 8 fortsattes Det Norske Myrselskaps aarsmøte som fællesmøte med Den Polytekniske Forenings Nationaløkonomiske Gruppe under ledelse av denne gruppes formand arkivar *K. V. Hammer*.

Til møtet var indbudt medlemmer av stortinget, regjeringen, Kristiania magistrat og formandskap, statens provianteringskommission, statens brændselskomité, medlemmer av Den norske ingeniørforenings Kristiania avdeling foruten andre i saken interesserte.

Flere av de indbudne var tilstede deriblandt statsminister *Gunnar Knudsen* og statsraad *Friis Petersen*.

Efterat dirigenten hadde ønsket de indbudne velkommen, blev ordet git til formanden i Det Norske Myrselskap, landbruksdirektør *Tandberg*, som ga en kort oversigt over Det Norske Myrselskaps virksomhet.

Derefter holdt Det Norske Myrselskaps sekretær, torvingeniør *Ɖ. G. Thaulow* møtets foredrag om

»Vor brændselpolitik«.

Foredraget er indtat i det efterfølgende, hvortil henvises.

Efter aftens fulgte et længere ordskifte, hvorav hitsættes:

Torvingeniør *Einar Lund*: Av foredragsholderens uttalelser fremgik at der behøvedes en myr paa mindst 5000 maal for at driften av en torvpulverfabrik skal bli lønnende. Men jeg tror, at man her i Syd-Norge vil finde meget faa myrer av denne størrelse, der egner sig for anlæg av en saadan fabrik.

Jeg er imidlertid av den opfatning, at man maa kunne drive økonomisk ogsaa med mindre torvmyrer, antagelig helt ned til 1600 maal, og av dem gives der mange her i landet. Fremstillingen av torvpulver er jo den metode, som har vist sig mest brukbar for produktion i stor maalestok, og man maa likegodt kunne gaa til anlæg for en produktion av 10000 tons, som for 20⁰⁰⁰ tons.

Amtmand *Odmund Vik*: Romsdals amt er som av foredragsholderen fremholdt, av de torvrikeste amter i landet, og bønderne benytter ikke litet torv til eget bruk. Jeg tror imidlertid at torven, der her særlig utvindes som stiktorv, ogsaa i stor utstrækning vil kunne benyttes i byerne, og et litt sterkere initiativ vil være et skridt til løsning av et spørsmaal av ikke liten nationaløkonomisk betydning.

Taleren fremholdt dernæst vore vandfalds store betydning for løsningen av brændselspørsmålet og uttalte haabet om, at den elektriske kraft vilde bli mer benyttet til kokning og oppvarming end hittil har været tilfældet.

Godseier *Arthur Krohn* fremholdt myrenes store betydning for vort lands brændselsforsyning. Produksjonen maa økes, og dette maa ske allerede iaar. Stiktorven maa produceres ikke alene til hjemmebruk men ogsaa til salg.

M. h. t. fabrikation av maskintorv og elletorv bør fabrikkene skaffes kapital til driften, og staten bør stille til utsigt hjælp ogsaa efter krigen, naar prisene blir mer normale, f. eks. ved billige fragter. Torv bør staa i billigste fragtklasse. Ved saadanne midler vil staten i høi grad kunne fremme torvproduksjonen saavel iaar som for fremtiden.

Skoginspektør *Thv. Kiær*: Som medlem av statens brændselskomité maa jeg tillate mig et par bemerkninger.

Det man inden komiteen først og fremst hadde fæstet sig ved, var at avhjelpe den øieblikkelige brændselnød og, først i anden række kom spørsmålet om at finde midler for økning av vor fremtidige brændselproduksjon.

Ser vi hen paa vore myrer og vor torvproduksjon, saa er denne nu ca. 15 000 tons pr. aar, mens indførslen av kul er ca. 2¹/₂ mill. tons. Dette er et beklagelig forhold, og det er en tiltalende tanke om man kunde avløse kullene med torv. Men kan man iaar øke torvproduksjonen til det dobbelte, saa er vel det maksimum, saa vi maa søke andre utveie for at sikre os. Øket import av kul er for tiden ikke mulig, det forhindrer England, og vi maa derfor se den mulighet i øinene at bli helt avskaaet fra kultilførsel for kortere eller længere tid. For at ride stormen av maa staten træde hjælpende til, saa vi kan nyttiggjøre os vore skoger og skaffe os et vedlager, saa vi kan taale en avbrytelse paa vor kultilførsel ialfald for nogen maaneder.

Foredragsholderen: M. h. t. torvmyrenes størrelse for økonomisk tilvirkning av torvpulver har jeg konferert med utenlandske fagmænd, der alle har været enige i, at man maa ha store anlæg, men det er ingenting jeg heller skulde se, end at vi fik igang mindre anlæg, og dette er en opgave for os at løse.

Taleren antok at brændtorvproduksjonen var henimot 1 mill. tons, for man maa ogsaa ta i betragtning den stiktorv man benytter. De 15 000 tons refererer sig kun til maskintorvproduksjonen.

I diskussionen deltok desuten d'herrer disponent *Dybwad Brochmann*, dr. philos. *K. Ingebrechtsen*, kaptein *O. B. Getz*, redaktør *Vraa* og landbrukslærer *Aksel Sendstad*.

Møtet avsluttedes først henimot midnat.

REGNSKAP FOR AARET 1915.

KREDIT

	Utgifter kr.	Paaregnet kr.
Meddelelserne	2 178,84	2 000,00
Forsøksstationen paa Mæresmyren:		
Driftsutgifter . . . . . kr. 4806,32		
Nydyrkning . . . . . » 871,23		
Stedlige forsøk . . . . . » 767,55		
Nybygning og nyanskaffelser . . . » 672,66		
	7 117,76	6 000,00
Fremme av Myrselskapets virksomhet paa for- skjellige maater	—	400,00
Sekretærens løn	4 000,00	4 000,00
Sekretærens reiseutgifter	1 716,11	1 000,00
Myrkonsulentens løn	3 000,00	3 000,00
Myrassistentens løn	1 500,00	1 500,00
Myrkonsulenten og myrassistentens reiseutgifter	788,92	900,00
Styrets utgifter og avholdelse av møter . . .	1 12,86	200,00
Kontorutgifter	2 062,57	2 000,00
Tryksaker og litteratur	342,55	200,00
Analyser av myrprøver	63,45	100,00
Diverse utgifter	242,60	200,00
Samlede utgifter	23 125,66	21 500,00
Beholdning overført til formue	89,80	
	23 215,46	21 500,00

STATUS PR. 31TE DECEMBER 1915.

PASSIVA

Forskud, aarspenger 1916—17 . . . . . kr.	42,00
Forskud, Meddelelserne . . . . . »	18,00
Balanse . . . . . »	32 556,70
Sum kr.	32 616,70

aaret 1915 og fundet samme i orden, likesom de opførte beholdninger

6te april 1916.

O. T. Bjanes.

DET NORSKE MYRSELSKAPS AARSBERETNING 1915.

MEDLEMSANTALLET utgjør nu 947, hvorav 1 æresmedlem, 10 korresponderende, 146 livsvarige og 801 aarsbetalende medlemmer. 40 medlemmer er bosat i utlandet. I aarets løp er indmeldt 84 og samtidig utmeldt eller avgaat ved døden 32. Fortegnelse over nye medlemmer har været indtat i forskjellige hefter av »Meddelelserne«. Myrselskapet har desuten 380 indirekte medlemmer, som gjennom stedlige myrforeninger og landhusholdningsselskaper er abonnenter paa »Meddelelserne« til halv pris.

Det for aaret avlagte og reviderte *regnskap*, hvortil henvises, utviser en indtægt av kr. 23 215,46 og en utgift av kr. 23 125,66, saaledes et overskud paa kr. 89,80, som er overført til formue til delvis dækkelse av tidligere aars forholdsvis store underskud. Utgiftsbudgettet var efter Landbruksdepartementets henstilling forrige aar betragtelig formindsket for enkelte posters vedkommende, og det har derfor været vanskelig at holde sig indenfor budgettets ramme. Naar regnskapet allikevel kan oppjøres uten underskud, da skyldes dette de økede private indtægter, særlig salg av produkter fra forsøksstationen. At statsbidraget ikke er blit myrselskapet utbetalt med det hele, paaregnede beløp har sin grund i at en del utbetales kvartalsvis paa efterskud og er delvis betinget, saaat et mindre beløp er indgaat i statskassen som ubenyttet. Styret vil nu forsøke opnaadd en forandring derhen, at det samlede bevilgede statsbidrag kan bli myrselskapet utbetalt ubeskaaret. Av de utgiftsposter, hvor overskridelsen er nævneværdig kan foruten *forsøksstationen*, som paa grund av utvidelser faar stadig økede utgifter, ogsaa nævnes *sekretærens reiseutgifter*, som i en aarrække har været opført med 1500 kr., men blev forrige aar formindsket til 1000 kr. Paa grund av brændselnøden blev imidlertid sekretæren nødt til at reise overordentlig meget, særlig hvor det gjaldt undersøkelser for anlæg av nye brændtorvfabrikker, men mange anmodninger har desuagtet ikke kunnet bli besørget og flere foredragsreiser har av budgetmæssige hensyn ikke kunnet efterkommes, hvilket styret finder at maatte beklage.

Status viser at myrselskapet pr. 31. december 1915 har en formue av kr. 32 616,70, hvorav kr. 5 766,02 er »C. Wedel Jarlsbergs Legat, Det Norske Myrselskaps Legat nr. 1« og kr. 5 157,64 »Morten Aakranns Legat, Det Norske Myrselskaps Legat nr. 2«. Den kontante beholdning av livsvarige bidrag utgjør kr. 7 916,04 hvortil kommer en aktie paa kr. 1000 i A/S Rosenkrantzgt. 8, »Bøndernes Hus«.

Hittil er der i livsvarige bidrag indbetalt i aarenes løp tilsammen kr. 10 375, hvorav kr. 120 i 1915. Der er saaledes fremdeles utlagt av myrselskapets formue til dækning av underskud paa tidligere aarsregnskap kr. 1 458,96. Da myrselskapet som følge herav har en util-

strækkelig driftskapital har der ogsaa i det forløpne aar været optat kassakreditlaan indtil statsbidraget utbetales.

Værdien av myrselskapets eiendommer ligger væsentlig i forsøksstationens bygninger, redskaper m. m. Der er avskrevet 10 % av værdien fra f. a. men samtidig er der i 1915 tilkommet noget.

Der har været avholdt 1 aarsmøte, 2 repræsentantmøter og 2 styremøter.

I aarets løp er der fra myrselskapets kontor ekspederet 826 journaliserte skrivelser og 227 postopkrav, foruten rundskrivelser og tryksaker.

Myrselskapets oplysende virksomhet.

MEDDELELSERNE er utkommet med 6 tvangfrie hefter og for ikke at faa for store overskridelser paa det paaregnede utgiftsbeløp er sideantallet noget formindsket.

I aaret 1914 blev der ikke trykt *beretning om forsøksstationens virksomhet*, hvorfor beretningen om 6 og 7 arbeidsaar 1913 og 1914 blev slaat sammen og trykt i »Meddelelse« nr. 3 1915, hvorav blev tat 200 særtryk til utdeling blandt interesserte.

Av en artikkel om *vaatforkulning av torv* i »Meddelelse« nr. 4 blev der ogsaa tat 200 særtryk.

Da brændtorvspørsmåler nu er av saa stor betydning for vort lands brændselbehov har sekretæren gjennom dagspressen landet rundt dels skrevet længere eller kortere artikler dels git opplysninger til veiledning for interesserte.

Sekretæren har holdt 9 foredrag om *torvbruk* rundt om i landet, saaledes i Kristiania, Kristianssand S., Kristianssand N., Molde, Horten, Skien, Drammen m. fl. steder. Desuten har han holdt 4 forelæsninger for Norges Landbrukshøiskoles skogbruksavdeling.

Myrkonsulenten har holdt 21 foredrag om *myr dyrkning*, hvorav de fleste ved landbrukskurser i Stavanger og Nordre Trondhjems amter.

Myrassistenten har holdt 6 foredrag om *myr dyrkning* ved landbrukskurser i Nordre Trondhjems amt.

Beretning om *Norges Jubileumsutstilling 1914 17 sektion torvbruk og myrkultur* er for torvbrukets vedkommende indtat i »Meddelelse« nr. 1 og 5, mens beretningen om myr dyrkningsavdelingen av budgetmæssige hensyn vil blit indtat i et av de første hefter 1916.

Myrselskapets undersøkende virksomhet.

ANDRAGENDER om myrundersøkelser og veiledning i myrenes tekniske utnyttelse særlig til brændtorv er indkommet i større antal end nogensinde før, og *sekretæren* har i den anledning i sommerens løp bereist store deler av landet, tildels sammen med *formanden*. Der

er ekspedert 67 andragender og undersøkt 112 myrer i Smaalenes, Akershus, Hedemarkens, Kristians, Jarlsberg og Larviks, Nedenes, Lister og Mandals, Stavanger, Søndre Trondhjems, Nordre Trondhjems, Nordlands og Tromsø amter, men der gjenstaar fremdeles noget over hundrede ubesørgede andragender. Beskrivelser av tidligere undersøkte myrer er paa anmodning sendt flere myreiere. For at faa bedre oversigt over de i aarenes løp undersøkte myrer inden hvert herred, blir notater, beskrivelser, analyser og andre opplysninger ordnet systematisk i myrselskapets arkiv for muligens senere at kunne offentliggjøres.

*Myrkonsulent*en har foretat en reise i Nordlands og Tromsø amter for at tilse forsøksfelter og undersøke myrer. Reisen blev tildels foretat sammen med formanden og sekretæren.

Myrselskapets virksomhet til torvindstriens fremme.

SOM en følge av verdenskrigen og de høie brændselpriser er *brændtorvspørsmålet* igjen traadt i forgrunden, og talrike er de forespørser herom som indkommer til myrselskapets kontor.

Allerede i begyndelsen av aaret, saaledes i »Meddelelse« nr. 1 og 2 samt i dagspressen opfordret myrselskapet til at tilberede mest mulig brændtorv. Senere har ogsaa Landbruksdepartementet sendt en lignende henstilling. Dette har bidrat til at intet tidligere aar har der været skaaret og tilberedt saa megen brændtorv. Der kom kun igang 1 nyt større brændtorvanlæg, men flere som i aarevis har været nedlagt, har gjenoptat driften, enkelte med nyt maskineri. Maskintorvanlegene har producert betydelig mer end ellers, idet enkelte har været igang nat og dag. I det søndenfjeldske var tørkeforholdene særdeles gunstige i den første del av sommeren, men vedvarende regnveir i juli og august har bidrat til, at megen torv ikke blev indbjerget. Det er kun nogen faa brændtorvanlæg som er basert paa salg av torv, og disse fik snart avsat sine beholdninger. Imidlertid klages der over at salgsprisen er for høi, saa at mange, som har forsøkt brændtorv, heller kjøper kul og koks.

Efter anmodning er der utarbeidet 122 overslag med rentabilitetsberegninger for 56 større og mindre paatænkte anlæg rundt om i landet. Herav er nu besluttet 5 større og 6 mindre anlæg.

Større anlæg har man ikke gjerne villet anbefale uten at forholdene er særlig gunstige. Disse trenger lang tid til forberedende arbeider, og brændtorvanlæg som selvstændige forretninger har ikke hittil vist sig meget lønnende. Aarsakene hertil kan være mange, først og fremst den forholdsvis korte sæsong og vanskeligheten ved at skaffe arbeids-hjelp, dernæst resikoen ved at være avhengig av veir og vind, saa at man ofte kan faa en stor del av den utlagte torv ødelagt. Dertil kommer at de torvfabrikker, som er basert paa salg, har som oftest lang transportvei til avsetningsmarkedet, saaat torven blir dyr, før den

kommer til forbrukeren. Selv om der under de nuværende forhold kan opnaaes gode priser, saa at torvfabrikkene nu lønner sig, saa vil det ikke være heldig om der skulde bli anlagt brændtorvfabrikker som naar verdenskrigen er slut, og brændselpriserne efter nogen aars forløp atter synker, sandsynligvis maa nedlægges. Der har desværre i aarenes løp været ødelagt megen kapital paa uheldige brændtorvanlæg. Anderledes stiller forholdene sig, hvor driften er basert paa stedlige forbruk, hvor man kan forene torvdriften med anden virksomhet, eller hvor torvdriften ikke er beregnet paa at være forretning, men paa at levere billig brændsel, som tilfældet er med almeningsanlæggene paa oplandene og de kommunale brændtorvanlæg. Produktionen av maskintorv vil uten tvil kunne forøkes adskillig i den nærmeste fremtid, og Det Norske Myrselskap har jo som en av sine opgaver at fremme torvdriften, hvor denne ikke hindrer anden og mer lønnende utnyttelse av myrene. I mange tilfælder vil myrene ved torvdrift bli bedre skikket til opdyrking, hvorom der flere steds kan vises eksempler.

Smaa anlæg har utvilsomt stor fremtid for sig, fordi de trenger liten kapital, liten drivkraft og ikke mange arbeidere, og kan av gaardbrukere drives som en binæring imellem aannene. Foruten til eget forbruk kan der da ogsaa produceres noget tilsalgs. Paa Vestlandet har man som bekjendt omkring 500 smaa og primitive brændtorvmaskiner for haandkraft og hestevandring, men de fleste tilbereder kun torv til gaardens eget behov. Med bistand av Det Norske Myrselskap er denne slags maskiner nu blit betydelig forbedret, men hittil er der kun kommet i bruk nogen faa, derav i 1915 3 for motordrift. 1 i Østerdalen, 1 i Søndre Trondhjems og 1 i Nordre Trondhjems amt.

Et effektivt middel til at avhjelpe brændselnøden er *almindelig torvskur*. Her trænges ingen egentlig anlægskapital eller store forberedende arbeider. Indeholder myrene godt brændtorvmateriale kan det meste benyttes, og man faar et brukbar brændsel til stedlig behov. Der er i aaret 1915 skaaret meget stiktorv, mangesteds hvor man før aldrig har befattet sig hermed. Ihvorvel det meste er beregnet paa eget bruk, blir der ogsaa solgt adskillig stiktorv, særlig i Nord Norge.

Som ofte paapekt vil torvmyrenes utnyttelse til brændsel aldrig kunne bli nogen industri, før man faar helt nye metoder for torvens utvinding og forædling. Den metode som synes at være den rigtige er den saakaldte *vaatforkulning av torv*, hvormed der har været arbeidet meget i løpet av de sidste 10 aar, særlig i Sverige og Storbritannien, uten at der hittil foreligger positive resultater. Naar undtages en avhandling utgit av »The Irons and Steel Institute« London er der hittil ikke offentliggjort meget om det teknisk videnskapelige grundlag for vaatforkulningsprocessen. Ved Norges tekniske høiskole er der imidlertid nu foretat indgaende laboratorieforsøk med vaatforkulning av torv, og en beretning herom er indtat i »Meddelelse« nr. 4, side 114—125, hvortil henvises. Forhaabentlig vil disse forsøk bli fortsat og bidra til løsningen av det saa vanskelige »torvproblem«.

Torvmyrenes utnyttelse til *torvstrø* er som bekjendt nu saa vel indarbeidet, at den videre utvikling gir sig av sig selv. Behovet for torvstrø stiger stadig, og der blir spørsmaal om flere nye større og mindre anlæg. Der er utarbeidet 20 overslag med rentabilitetsberegninger og efter anmodning vil der nu bli utarbeidet planer, tegninger og overslag for flere nye torvstrøfabrikker, særlig i det nordenfjeldske og i Nord Norge, saaledes vil det første torvstrøanlæg i Tromsø amt nu komme i stand.

Myrselskapets virksomhet til myr dyrkingens fremme.

HEROM henvises til »Beretning om Det Norske Myrselskaps forsøksstations 6 og 7 arbeidsaar 1913 og 1914« indtat i »Meddelelse« nr. 3 side 43—112.

Desuten kan meddeles:

Sommeren 1915 er der paa forsøksstationen gjort færdig 507 m. lukket grøft, 602 l. m. kanal. Ialt er der blit helt færdig 27,5 maal nyland, som tillagt de 116 maal, som før er opdyrket, blir 143,5 maal. Desuten er 4,5 maal ryddet og grøftet med aapne grøfter med 32 m. avstand, for at prøve en billigere kultiveringsmaate av myr.

Regnes ogsaa dette areal med, har Forsøksstationen nu ialt 148 maal dyrket jord.

Ved forsøksstationen paa Mæresmyren har der i 1915 været igang 86 forsøksfelter med tilsammen 1362 ruter paa et areal av ca. 110 maal.

Av lokale forsøk har der været 85 spredt over hele landet.

Til forsøksvirksomheten har myrselskapet mottat som gave Norgesalpeter fra Norsk Hydro Elektrisk Kvæstofaktieselskap, Kristiania, kalisalte m. m. fra Moritz Fraenckel & Co., Göteborg, samt pengebidrag til indkjøp av Thomasfosfat fra Chemical Works, London ved disse firmaers agent hr. Hans Brun, Kristiania. For disse gaver sender myrselskapet sin bedste tak.

Myrselskapets virksomhet for opmuntring til myrstrækningers utnyttelse.

I AARET 1915 er der hverken utdelt præmier eller diplomer for fortjenester av myrsaken, da der ikke foreligger nogen anbefalinger herom.

DET NORSKE MYRSELSKAPS BUDGET FOR AARET 1916.

Paaregnelige indtægter.

Statsbidrag	kr. 24 000,00
Bidrag fra herredsstyrer og landhushold- ningselskaper til forsøksvirksomhet.	kr. 1 000,00
Bidrag fra kunstgjødselforhandlere til for- søksvirksomhet	» 500,00
Medlemmers aarspenger	» 1 800,00
Indtægter av »Meddelelserne«	» 1 450,00
Indtægter av forsøksstationen paa Mæres- myren	» 2 500,00
Renter av legater	» 500,00
Bankrenter og diverse indtægter	» 250,00
	» 8 000,00
	Tilsammen kr. 32 000,00

Paaregnelige utgifter.

»Meddelelserne«	kr. 2 200,00
Forsøksstationen paa Mæresmyren:	
Driftsutgifter	kr. 5 500,00
Nydyrkning og nyanskaffelser	» 1 000,00
Stedlige forsøk	» 1 000,00
Nybygning m. m.	» 6 000,00
	» 13 500,00
Kursus i myrdyrkning for amtsagronomer	» 1 200,00
Kursus for torvmestere	» 700,00
Til styrets raadighet til fremme av myrselskapets virk- somhet paa forskjellige maater	» 200,00
Lønninger:	
Sekretæren	kr. 4 000,00
Myrkonsulenten	» 3 000,00
Myrassistenten	» 1 800,00
Kontordamen	» 1 000,00
	» 9 800,00
Reiseutgifter:	
Sekretæren	kr. 1 200
Myrkonsulenten og myrassistenten	» 900
	» 2 100,00
Styrets utgifter og avholdelse av møter	» 300,00
Kontorutgifter iberegnet kontorlokale, kontorrekvisita, porto, telefon m. m.	» 1 400,00
Tryksaker og litteratur	» 300,00
Analysér av myrprøver	» 100,00
Diverse utgifter	» 200,00
	» 2 200,00
	Tilsammen kr. 32 000,00

DET NORSKE MYRSELSKAPS DRIFTSPLAN FOR AARET 1916.

DA Landbruksdepartementet iaar har foreslaat myrselskapets statsbidrag forøket fra 15 000 kr. til 24 000 kr. og myrselskapets øvrige paaregnede indtægter ogsaa er forøket, faar myrselskapet adskillig større midler til sin raadighet, hvorfor virksomheten i flere henseender kan utvides.

Et intenst arbeide for myrsakens fremme har vel heller aldrig været saa paakrævet som nu, da det gjælder at gjøre vort land mest mulig selvhjulpent med hensyn til matvarer og brændsel.

»Meddelelserne« vil som før utkomme med 6 tvangfrie hefter og vil heri brændtorvspørsmålet bli viet særlig opmerksomhet uten at derfor torvstrøsaken og endmindre myr dyrknings spørsmålet vil bli tilsidesat.

Forsøksstationen paa Mæresmyren og forsøksvirksomheten rundt om i landet vil bli fortsat og utvidet. Paa forsøksstationen vil der bli foretat ganske store, men i høi grad paakrævede nybygninger,

I begyndelsen av juli vil der bli avholdt et *kursus i myr dyrkning* paa forsøksstationen særlig for landbruksfunktionærer og Mære landbruksskole stiller foredrags- og beboelsesrum til disposition. Det er meningen at kurset skal vare 1 uke, og der vil da bli avholdt en række foredrag og foretat omvisning saavel paa forsøksstationen paa Mæresmyren som paa statens forsøksgaard Vold i Strinden. Desuten vil der bli git veiledning i brændtorvdrift til husbehov. En detaljert plan vil senere bli utarbeidet.

Et *kursus for torvmestere* er meget paakrævet under de nuværende forhold og vil bli forsøkt henlagt til en større brændtorvfabrik. Tiden for kursets avholdelse og en detaljert plan for samme vil senere bli utarbeidet.

Saa tidlig paa vaaren som forholdene tillater det, vil torvingeniøren paabegynde aarets *myrundersøkelser*, først og fremst hvor der er paa-tænkt nye brændtorvanlæg. Andragender om undersøkelse og veiledning i industriel utnyttelse kan indsendes til myrselskapets kontor inden 15de mai og vil kunne paaregnes besørget, forsaavidt det passer ind i reiseplanen. Andragender fra myrselskapets medlemmer vil fortrinnsvis bli besørget først.

I løpet av høsten og vinteren kan torvingeniøren igjen paata sig at holde *foredrag om torvindustri* med fremvisning av talrike lysbilleder. Andragender bør indsendes i god tid.

Saavel myrkonsulenten som myrassistenten vil bli sterkt optat med forsøksstationens drift, men vil dog saa langt tiden rækker ogsaa kunne foreta reiser omkring i landet for at holde *foredrag om myr dyrkning*, besørg *myrundersøkelser* og gi veiledning i myrenes opdyrkning.

Hvis myrselskapets midler tillater, vil myrselskapets styre utdele *præmier og diplomer* muligens ogsaa *medaljer* for god behandling av

myr og fortjenester av myrsaken paa selskapets stiftelsesdag den 11te december.

Andragender og forslag til utdeling herav kan indsendes til myrselskapets kontor inden 1ste november.

Myrselskapets medlemmer vil fortrinsvis først komme i betragtning.

Det forbeholdes at foreta saadanne forandringer i denne plan som tid og omstændigheter kan medføre.

Skal midlertid myrselskapets virksomhet kunne fremmes da maa der skaffes endnu større indtægter og det kan enhver bidra til ved at tegne sig som medlem av myrselskapet.

Nye indmeldelser kan indsendes til

Det Norske Myrselskap,
Bøndernes Hus, Kristiania.

VOR BRÆNDELPOLITIK.

FOREDRAG PAA DET NORSKE MYRSELSKAPS AARSMØTE 13. APRIL 1916,
FÆLLESMØTE MED P. F.'s NATIONALØKONOMISKE GRUPPE
AV TØRVINGENIØR J. G. THAULOW.

SAGA melder om de store verdenskrige, som forrykker landegrænser og skaper nydannelser landene imellem, at disse gjerne efterfølges av helt nye former for landenes indre politiske, økonomiske og sociale forhold. Dels som en følge av den nye verdenspolitiske situation og dels fordi nye tekniske fremskridt paa en maate tvinges frem under en verdenskrig og etterpaa gjør sine indflydelser gjældende.

Indtil omkring første halvdel av forrige aarhundrede var hvert enkelt land praktisk talt saa at si henvist til at være selvhjulpent med hensyn til livets viktigste fornødenheter. Ja man kan vel si, at hvert enkelt gaardsbruk i Norges land dengang kunde greie sig selv og skaffe sig, hvad man behøvte til livets ophold. Samfærdselen landene imellem, landsdelene imellem var ikke som nu, men vel at merke heller ikke fordringerne til livet.

Omkring tiden for den store verdenskrig, som begyndte med den franske revolution og endte med Napoleon den stores fald var det, at dampmaskinen kom i bruk, og det første dampskib pløiet bølgerne. Derefter begyndte *stenkullenes æra*, som etterhaanden omformet hele verdenshusholdningen, idet den sterke utvikling av kommunikationsforholdene litt efter litt bidrog til at livets fornødenheter kunde erholdes mer letvint og billig fra de deler av jordkloden, hvor de gunstigste betingelser for produktion var tilstede. Landene blev mindre selvhjulpne, mer avhengig av hinanden. Man bekymret sig ikke stort om det brød man skulde spise, for man kunde jo faa alt det korn man